

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXIX. Idem Episcopo (a) Belvacensi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

CAPUT XXIX.

Idem Episcopo (a) Belvacensi.

Cum contingat interdum etiam in tua dioecesi, &c. *Et infra:* Præterea requisisti, cum aliqua prædia, de quibus Ecclesiis, aut personis ecclesiasticis decimæ solvebantur, ad Fratres Cisteriæ, Ordinis donationis, vel emptionis vel alio titulo devolvuntur, an iisdem Fratres de talibus prædiis ipsis Ecclesiis, vel personis decimasolvere teneantur. Super quo tibi tale damus responsum, quod cum prædictis Fratribus à Sede Apostolica sit indultum, ut de (b) laboribus suis, quos propriis manibus, aut sumptibus excolunt, decimas nulli prorsus persolvere teneantur, de prædiis taliter acquisitis Ecclesiis, vel personis ecclesiasticis decimasolvere non tenentur, dummodo propriis manibus eorum, aut sumptibus excolantur. Cum autem in quibusdam parochiis ad quasdam Ecclesias, vel personas ecclesiasticas ab antiquo pertineat perceptio decimarum, & de novo fiant novalia in eisdem, quaris à nobis, ad quem hujusmodi novalium decima incipiat pertinere. Unde inquisitioni tuæ breviter respondemus, quod cum perceptio decimarum ad parochiales Ecclesias de jure (c) communi pertineat, decimæ quorumcunque novalium, quæ sunt in parochiis earundem, ad ipsas procul dubio pertinere noscuntur, nisi ab ipsis, qui alias percipiunt decimas, causa rationabilis ostendatur, per quam appareat novalium ad eos decimas pertinere.

NOTÆ.

1. (a) *Belvacensi.*] Ita etiam legitur in quarta collectione, *sub hoc tit. cap. 1. & in cap. cum contingat, de foro compet. c. cum contingat, de jur. veni.* ubi extant alia partes hujus decretalis, & præsentem inscriptionem exposui.
 (b) *Laboribus suis.*] Ut probavi in *cap. 4. supra, hoc tit.*
 (c) *De jure communi.*] Juxta adducta supra in *cap. 4.*

COMMENTARIUM.

2. Præscriptio circa jus decimarum dupliciter contingere potest. Primò cum præscribitur libertas, seu exemptio eas non solvendi, de qua egi supra in *cap. 20.* Secundò cum præscribitur jus percipiendi decimas in aliena parochia, de qua egi in *cap. ad aures 6. de præscrip.* Illud autem pro hujus textus expositione notandum superest, ad hoc jus decimarum acquirendum, sicut ad alia jura ecclesiastica, quadragenariam præscriptionem desiderari, *cap. de quarta, de præscrip. cap. 1. eodem titul. in 6.* ubi statuitur, decimas in aliena parochia præscribi posse solum spatio quadraginta annorum cum titulo; vel si desit titulus per id tempus, cujus initium memoriam hominum excedat, quod immemorabile dicitur; nam cum huic præscriptioni resistat jus commune, quod prohibet decimas in aliena parochia percipi, ideo tam longa præscriptio desideratur; docent Covar. *dict. lib. 1. var. capite 17. num. 7.* & in regula, *Possessor. 2. part. §. 5. numero 2.* Menchaca *illustr. controver. cap. 87.* Molina *de justitia tract. 2. disputat. 75.* Suarez *de decim. lib. 1. cap. 13. num. 1.* Castillo *de tertius, cap. 15. num. 32.* Germonius *lib. 3. de sacro. cap. 19.* Nec obstat regula textus in *l. si sic consti. D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. III. Pars II.*

*una, ff. quemadmodum servit. quatenus probat, in præscriptione discontinua servitutis tempus duplicari debere: sed hoc jus percipiendi decimas discontinuum est: ergo non sufficit spatium quadraginta annorum, sed necesse est tempus illud duplicare. Pro cujus difficultatis solutione aliqui ex Interpretibus distinguendum putant inter jus civile, & canonicum, ita ut jure civili attento tempus duplicari debeat, secus verò inspecto jure canonico. Ita Innocentius in dicto capite de quarta; quem reprehendunt Covar. *dict. cap. 17. num. 10.* Padilla in *l. 2. num. 8. C. de servit. & aqua.* Quare Baldus in *dict. cap. de quarta, & in authent. quas actiones, C. de sacros. Eccles.* inquit, quod quando idem tempus in præscribendis rebus jure civili, & canonico statutum est, tunc illud duplicare non est necesse; sed in præscribendis decimis, & similibus rebus tempus quadragenarium tam jure civili, quam canonico desideratur, ut in *dict. capite de quarta, & in dicta authent. quas actiones.* ergo tempus illud duplicari non debet. Quem intellectum communem esse dixerunt Covar. & Padilla ubi proxime. Sed aperte convincitur; nam in præscribendis rebus contra privatos, idem tempus ab utroque jure, civili, & canonico statutum est, ut probat textus in capite placuit, & ferè per totam 16. *quest. 3.* Omnes tamen consentiunt, in his rebus duplicatum tempus desiderari, quando jura discontinua sunt, ex *dict. l. si sic constituta.* ergo idem dicendum est in quadragenaria præscriptione. Eà igitur solutione omisâ, ut veram assignemus, sciendum est, quadragenariam præscriptionem in favorem Ecclesiæ fuisse introductam illis in casibus, in quibus contra privatum minori tempore præscriptio currebat; quare si in aliis rebus, in quibus jura discontinua sunt, habeat locum temporis duplicatio; tamen in juribus ad Ecclesiam spectantibus non habet locum; nam cum*

cum in eis à jure canonico quadragenarium tempus desideretur, quod tempus ordinarium longè excedit, non est necesse, etiam in discontinuis rebus tempus duplicare, sed hæc taxatio quadragenarii temporis indistinctè sequenda est: non enim debet privilegium ultra proprios terminos extendi, *cap. sanè, cap. porrò, de priv. cap. petisti 7. quest. 1.* nam jus civile tempus duplicatum in discontinuis juribus exigit, quia prius breve tempus exegerat: sed cum jam fuisset in præscriptione rerum Ecclesiæ ejus favore satis prolixum tempus præscriptum, duplicari etiam in juribus discontinuis non debuit: sed Ecclesiæ suo privilegio etiam in eis contenta esse debet, nisi dicamus, jus percipiendi decimas non esse discontinuum; nam et si simulata sint, quæ cau-

sam habent discontinuam; omnia tamen illa habere valent continuam possessionem, quæ solo animo retineri potest absque actuali incubatione, *l. 3. §. in amittenda, ff. de acquir. possess. l. licet, Cod. eodem titul.* sic enim jus percipiendi decimas, quamvis causam habeat discontinuam; tamen continuam possessionem habere potest: semper enim qui hujusmodi jus percipiendi decimas habet, paratus est decimas percipere ex fructibus quocunque tempore collectis, absque aliqua sua possessionis intermissione; unde eo casu sufficit tempus, quod ad aliarum rerum præscriptionem statutum est. Videndus D. Joannes del Castillo de *terris cap. 15. n. 40. & cap. 21.* ubi de præscriptione tertiarum contra Regem nostrum agit.

CAPUT XXX.

Idem (a) Eidem.

Cum in tua dicecesi quædam monasteria, & conventuales Ecclesiæ in multis parochiis majores decimas percipiant, & minutas, & de quibusdam fructibus annuatim perceptis decimæ non fuerint persolutæ, quæ tamen modò solvuntur: quæsi- visti per Sedem Apostolicam edoceri, utrum decimæ fructuum prædictorum ad parochiales Ecclesiæ, quæ nec majores percipiunt, nec minutas, an ad monasteria, & illas Ecclesiæ conventuales, quæ nec decimas alias percipiunt ab antiquo debeant pertinere. Ad quod sic duximus respondendum, quod si fructus prædicti de illis terris proveniunt, de quibus monasteria, seu conventuales Ecclesiæ aliquos percipiebant ratione decimarum proventus, eis proculdubio debentur decimæ fructuum eorundem, cum in ipsis ab antiquo terra illa fuerit decimalis, & non debeat una, eademque substantia diverso jure censerī. Alioquin parochialibus Ecclesiis exsolvantur, ad quas de jure communi spectat perceptio decimarum. Sanè quia contingit interdum, quod aliquibus volentibus matrimonium contrahere, bannis, ut tuis verbis utamur, in Ecclesiis editis secundum consuetudinem Ecclesiæ Gallicanæ, ac nullo contradicte publicè comparente, licet fama privatim impedimentum deferat parentelæ, cum ex parte contrahentium juramenta majorum de sua propinquitate, ut suspitionis tollatur materia, offerantur: quid tibi sit faciendum in casibus hujusmodi quæsi- visti. Ad hæc taliter respondemus, quod si persona gravis, cui fides sit adhibenda, fraternitati tuæ denunciaverit, quod ii, qui sunt matrimonio copulandi, se propinquitate contingant, & de fama, vel scandalo doceat, aut etiam per ipsum possis certificari de plano, non solum debes juramenta parentum sponte oblata recipere, verum etiam eos, qui contrahere sic nituntur, si monitis induci nequiverint, compellere, ut vel à tali contractu desistant, vel contra famam hujusmodi secundum tuam discretionis arbitrium juramenta exhibeant propinquorum. Alioquin si persona denunci- cians non extiterit talis, ut diximus, & de fama, vel scandalo non poterit edoceri, ad desistendum monere poteris, non compellere contrahentes. Si verò post contractum matrimonium aliquis appareat accusator, cum non prodierit in publicum, quando banni secundum præfatam consuetudinem in Ecclesiis edebantur, utrum vox debeat suæ accusationis admitti, meritò quæri potest. Super quo sic duximus distinguendum, quod si tempore denunciationis præmissæ is, qui jam conjunctos impetit, extra dicecesim existeret, vel aliàs denunciatio non potuit ad ejus notitiam pervenire, utputà, si nimis infirmitatis fervore laborans, sanæ mentis patiebatur exilium, vel in annis erat tam teneris constitutus, quod ad comprehensionem talium ejus ætas sufficere non valebat, seu alià causâ legitimâ fuerat impeditus, ejus accusatio debet audiri. Alioquin cum rationabiliter præsumatur, quod denunciationem publicè factam idem existens in ipsa dicecesi minimè ignoraverit, tanquam suspectus est proculdubio repellendus, nisi proprio firmaverit juramento, quod postea didicerit ea, quæ objicit, & ad hoc ex malicia non procedat;